

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

2. สมมติฐานการวิจัย

1. ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัด
มหาสารคาม อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ

นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ความสามารถในการสรรหารายได้ ความอิสระในการทำงานของบุคลากร สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน ประสิทธิภาพทำงานของบุคลากร ความเสี่ยสละของบุคลากรความรับผิดชอบต่อของบุคลากร และวัฒนธรรมประชาธิปไตย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ พื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

3.2 ประชากร คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการประจำ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 486 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยกำหนดประชากรเป้าหมายเฉพาะผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ ซึ่งเป็นตัวแทนจากบุคลากรทุกส่วน จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดโควตา องค์การบริหารส่วนตำบลละ 15 คน จำนวน 10 แห่ง ได้เท่ากับ 150 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3.5 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

3.5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จากการศึกษาปัจจัยตาม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 1) ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) ความสามารถในการสรรหารายได้ 3) ความอิสระในการทำงานของบุคลากร 4) สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน 5) การมีส่วนร่วมของประชาชน 6) ประสิทธิภาพทำงานของบุคลากร 7) ความเสี่ยสละของบุคลากร 8) ความรับผิดชอบต่อของบุคลากร และ 9) วัฒนธรรมประชาธิปไตย

3.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามคือ การปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหา 2) ด้านการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน และ 3) ด้านความพึงพอใจของประชาชน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุราชการ รายได้ต่อเดือน และหน่วยงานสังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 9 ด้าน คือ ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล ความสามารถในการสรรหารายได้ ความอิสระในการทำงานของบุคลากร สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน ประสิทธิภาพทำงานของบุคลากร ความเสถียรของบุคลากร ความรับผิดชอบของบุคลากร และวัฒนธรรมประชาธิปไตย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert, 1992 : 12) มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม 3 ด้าน คือ ด้านการแก้ไขปัญหา ด้านการสนองตอบความต้องการของประชาชน ด้านความพึงพอใจของประชาชน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นชนิดปลายเปิด (Open End)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) เพื่อที่จะพยากรณ์ค่าของตัวแปรตาม

6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 150 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 58.67 ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 74.00 คิดเป็นร้อยละ 49.33 อายุราชการ 5 – 10 ปี 63.00 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 62.00 คน คิดเป็นร้อยละ 41.33 องค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลละ จำนวน 15 คน

1. ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ การปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาของประชาชน ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา คือ ความพึงพอใจของประชาชน ($\bar{X} = 3.82$) และการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 3.81$)

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตัวแปรที่มีผลการผันแปรกับตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ความรับผิดชอบของบุคลากร การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม บุคลากรขอให้ทางรัฐบาล ได้จัดสรรเรื่องงบประมาณมาให้พอที่จะใช้ในการบริการพี่น้องประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น ไม่ว่าจะขนาดเล็กหรือใหญ่ ที่ขาดไม่ได้คือ งบประมาณที่จะพัฒนาทุกๆ ด้าน ของประชาชนที่เขตรับผิดชอบ (ความถี่ = 12) รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการทำงานในทุกขั้นตอน (ความถี่ = 4) และ องค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้มแข็งได้ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันในการบริหารทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะภาคประชาชน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดในทุกๆ เรื่อง การบริหารงบประมาณความถี่มีกระบวนการตรวจสอบจากประชาชน (ความถี่ = 3)

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่ทุกระดับ
2. องค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
3. เมื่อมีปัญหาอุปสรรคในการให้บริการสาธารณะในชุมชนท่านพร้อมที่จะแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขทันที
4. องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ชัดเจน
5. องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชเกษม วรรณรัตน์ (2547 : 70-78) ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของ ประชาชนในตำบลเมืองราย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับความรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบลและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจของประชาชน โดยได้ แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น คือ สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การ บริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งพบว่า ทั้ง 4 ประเด็นข้างต้น ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์ (2550 : 72-80) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย

จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ในการชำระภาษี
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
และ 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าองค์การบริหาร
ส่วนตำบลและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตลอดจนความรู้แนวปฏิบัติในการ
ชำระภาษี อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วน
ตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล
ความสามารถในการสรรหารายได้ ความอิสระในการทำงานของบุคลากร สภาพทางเศรษฐกิจ
ของชุมชนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประสิทธิภาพทำงานของบุคลากร ความเสถียรของ
บุคลากรความรับผิดชอบของบุคลากร และวัฒนธรรมประชาธิปไตย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับตัวแปรที่มีผลการผันแปรกับตัวแปรตาม
ในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน
2) ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร 3) ความรับผิดชอบของบุคลากร และ 4) การมีส่วน
ร่วมของประชาชน ตามลำดับ

1. ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อาจจะเป็นเพราะว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลให้การส่งเสริมพัฒนาบทบาทของสตรี เด็ก
เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

2. องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมการศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรมภายในตำบล

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพล จอมเล็ก (2548 : 78-86) ได้ศึกษาเรื่อง
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัด
เชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้านี้ 1) เพื่อศึกษาถึงบทบาทในการปฏิบัติงานของ
คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษา
ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้มแข็งในการดำเนินงานองค์การ
บริหารส่วนตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ทำการศึกษาจากบุคลากรของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจัยด้านบุคลากร สภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน และลักษณะโครงสร้างขององค์กรมีผลต่อความเข้มแข็งของ องค์การบริหารส่วนตำบล และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษเกษม วรรณรัตน์ (2547 : 70-78) ได้ศึกษาเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในตำบลเมืองราย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคทั่วไปของประชาชนในหมู่บ้านที่พบมากที่สุด คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชาชนประสบปัญหาเรื่องรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ

2. ปัจจัยประสบการณ์การทำงานของบุคลากรมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของ องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อาจจะเป็นเพราะว่า

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานจึงจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดี

2. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิการศึกษาและความรู้ความสามารถตรงตามเฉพาะตำแหน่ง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนุช เงินคล้าย และพงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ (2542 : 231-233) ได้ศึกษารายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการปกครองท้องถิ่นของเขตเมืองที่ ต่อเนื่องกับกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนนทบุรี กล่าวว่าในทางตรงกันข้าม ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานสูง องค์การบริหารส่วน ตำบลแห่งนั้นก็จะมีความสามารถในการปฏิบัติตามภารกิจและหน้าที่ได้เป็นอย่างดี และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สเตียร์ (Steer, 1977 : 8) ได้กำหนดเกณฑ์ประเมินความเข้มแข็งของ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรพิจารณาถึงส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านบุคลากร ได้แก่ ลักษณะ ทั่วไปของบุคลากร ประกอบด้วย การศึกษาประสบการณ์การทำงานและความรู้ความเข้าใจใน เรื่องการปฏิบัติงาน จิตลักษณะของบุคลากร ประกอบด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคตและการควบคุมตน การเชื่อมั่นอำนาจตน จิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย ทศนคติต่องานองค์การบริหารส่วนตำบล สุขภาพจิตในการทำงาน การรับรู้ บรรทัดฐานทางสังคมต่อพฤติกรรมการทำงาน และไม่สอดคล้องกับ รุ่งนภา ตาอินทร์ (2551 : 78-86) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลบริหารจัดการที่ดี : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอ แมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

ตามหลักการจัดการบริหารที่ดี และ 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านทักษะการบริหารมีความสำคัญที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงานขององค์การมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านกลยุทธ์และปัจจัยด้านค่านิยมร่วมหรือด้านวัฒนธรรมองค์กร นอกจากนี้ในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วก็มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้วยเช่นกันคือ 1) ปัจจัยด้านกฎระเบียบในการทำงานที่เคร่งครัดมากเกินไป และ 2) ปัญหาด้านงบประมาณและอุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ และ 3) ปัญหาด้านการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่บางคน อันสืบเนื่องมาจากการบริหารสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3. ปัจจัยความรับผิดชอบของบุคลากรมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อาจจะเป็นเพราะว่า

1. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งมั่นทำงานด้วยความรับผิดชอบที่จะสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนในพื้นที่ทุกระดับ
2. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจิตสำนึกแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่คิดและตัดสินใจของตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาวาล แพร์ตกุล (2514 : 33) และวัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 5) ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อผู้บริหารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อ หมายถึง ความสนใจและความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกสู่การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา และยังสอดคล้องกับนิภา วิจิตรศิริ (2525 : 7-8) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อผู้บริหารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแคสรกิจพิทยา จังหวัดสระบุรี กล่าวว่าความรับผิดชอบต่อ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ยอมรับการกระทำของตนเองทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย มีความพยายามปรับปรุงการทำงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ สอนประภา (2537 : 74-82) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะจังหวัด

จะเชิงเทรา พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลขึ้นอยู่กับ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับภารกิจที่ เกี่ยวข้องการประสานงานภายใน คณะกรรมการสภาตำบลและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำบลและพบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลมีดังนี้ 1)ความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสภาตำบล 2)การได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการพัฒนาตาม แผน 3)การขาดจิตสำนึก และความรับผิดชอบในการทำงานไม่มีความเสียสละ และ 4)การขาด เอกภาพในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ ของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่จัดส่งไป ปฏิบัติงานในพื้นที่

4. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดมหาสารคาม อาจจะเป็นเพราะว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับบริการสาธารณะ

2. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตรวจสอบ กิจกรรมการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527 : 6) ได้ศึกษา นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน ให้ความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่อง ใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527 : 81) ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ของประชาชนไว้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของ ตนเองในการจัดการระควบคุมการใช้การกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะ ที่เป็นสมาชิกของสังคม

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย 5 ระดับ ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนตำบลจัดระบบให้บริการแจ้งเตือนภัยที่เพียงพอ

($\bar{X} = 3.62$)

2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบบริการสาธารณะที่เพียงพอ

($\bar{X} = 3.65$)

3) องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.71$)

4) องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำงานสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทันทีที่ร้องขอ ($\bar{X} = 3.78$)

5) ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.87$)

ดังนั้น จึงได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสำรวจการจัดระบบให้บริการแจ้งเตือนภัยที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ร่วมรับฟังข้อคิดเห็น และหาแนวทางแก้ไขจัดการจัดระบบให้บริการแจ้งเตือนภัยให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

2. หน่วยงานทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการติดตามผล สำรวจความต้องการระบบบริการสาธารณะของประชาชนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้เพียงพอ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องให้มีการจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง

4. ผู้นำในองค์การบริหารส่วนตำบลมีการกระตุ้นส่งเสริม ให้บุคลากรในหน่วยงานเห็นความสำคัญในการบริการที่รวดเร็ว สามารถทำงานสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทันทีที่ร้องขอ

5. องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอแนะ และ
ประเมินผล การดำเนินงานให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
เชือก จังหวัดมหาสารคาม

8.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัด
ฝึกอบรมอาชีพหรือพัฒนาอาชีพที่ประชาชนในตำบลต้องการอยู่เสมอ

2) ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร บุคลากรขององค์การบริหารส่วน
ตำบลจำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการทำงานจึงจะสามารถปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยี
สมัยใหม่

3) ความรับผิดชอบของบุคลากร บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล
ทำงานประสบผลสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี

4) การมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้
ประชาชนร่วมตรวจสอบกิจกรรมการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ

8.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชือก จังหวัดมหาสารคาม

1) ขอให้ทางรัฐบาล ได้จัดสรรเรื่องงบประมาณมาให้พอที่จะใช้ในการบริการ
พี่น้องประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น ไม่ว่าจะขนาดเล็กหรือ
ใหญ่ ที่ขาดไม่ได้คือ งบประมาณที่จะพัฒนาทุกๆ ด้าน ของประชาชนที่เขตรับผิดชอบ

2) องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับ
ประชาชนมากที่สุด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยังที่ ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ซื่อตรง เป็น
ธรรม และเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการทำงานในทุกขั้นตอน

3) องค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้มแข็งได้ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันในการ
บริหารทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะภาคประชาชน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดในทุกๆ เรื่อง
การบริหารงบประมาณความต้องมึกระบวนการตรวจสอบจากประชาชน

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และจัดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไปพร้อม ๆ กัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY